

TALAJOK, KÖZTEK

Szőlőhegyek vulkáni kőzetei

A Tokaji-hegység túlnyomórészt harmadkori vulkáni tevékenység eredményeként alakult ki, nagyjából 12 millió évvel ezelőtt. A vulkáni működés kezdetben riolittufát és riolitlávát hozott a felszínre, majd ezt andezitláva és tufaszórás váltotta fel. A szőlőhegyeket tehát változatos vulkáni talaj: **andezit, riolit és ezek tufái alkotják.**

A talaj változatosságát jól mutatja, hogy csak Mád határában 19 ásványi nyersanyag előfordulást tartanak számon – az ásványok e gazdagságára feldolgozó ipar is kiépült. Jellegzetes hegyaljai talaj a nyirok, amely a különböző vulkáni kőzetek mállásterméke lösszel és humusszal keveredve. A nyirok kötött talaj, megmunkálása igen fáradságos. Ugyanakkor az ásványi anyagokban igen gazdag vulkáni kőzeten testes, erős savgerinccel bíró borok készíthetők, amelyek nyomelemekben igen gazdagok.

A szőlő gyökere mélyen, akár hat méter mélyre is lenyúlik e talajba. A völgyekben a **vulkáni talajokra vastag löszréteg telepedett.** A löszösebb talajú részek (pl. Kopasz-hegy), az alacsonyabb savtartalom miatt, a lágyabb karakterű boroknak kedvez – így ezek a dűlők alkalmasabbak illatosabb fajták termesztésére.

Sank gödrök

A nagy jövedelmet biztosító szőlőhegyeket hagyományosan mindenütt, így Tokaj-Hegyalján is megbecsülték, a termőföldet igyekeztek megvédeni. Megoldották és karbantartották például a vízelvezetést, hogy a lezúduló esővíz ne mossa el a talajt. Az árkokba **ülepítő gödröket** ástak, amelyet **liktor veremnek vagy sank gödörnek hívtak.** Ezekben gyűjtötték össze a lemosott földet, hogy aztán fáradságos munkával, puttonyokban hordják vissza a szőlősorok közé. A földet gyeppel vagy mésszel keverve trágyaként is felhasználták.

Tokaji Múzeum
3910 Tokaj, Bethlen G. u. 7.
☎ +36 47 352 636
✉ info@tokajimuzeum.hu

Világörökségi Bormúzeum
3910 Tokaj, Serház út 55.
☎ +36 47 552 050
✉ info@bormuzeum.eu

Kőgátak és teraszok

A szőlő megmunkálásakor a talajból kiforduló köveket a szőlők szélére hordták. Ezekből épültek a kisebb-nagyobb, esetenként akár 10 méter magasságot is elérő kőgátak, amelyek esetenként több követ igényeltek, mint egy városi kőház! A teraszos kiképzésű szőlőművelést lehetővé tévő kőfaragó- és építő munka speciális szaktudást igényelt. Ezt a munkát hosszú ideig nem is a helyiek, hanem a Mecenzéfről jött német vándormunkások végezték el, akik magukat mántáknak nevezték. A gátak építése és karbantartása rendkívül drága volt, de a meredek szőlőhegy oldalain – csökkentve a talajeróziót és elősegítve a napsugarak visszaverődését – kiválóan serkentették a szőlő érési folyamatát.

Kőpincék

A borvidék riolittufába vájt pincerendszerének jellegzetes sajátossága a pincék falát vastagon borító nemes pincepenész, a **Cladosporiumcellare, ami a világon csak itt, illetve a Rajna-menti borpincékben fordul elő**. Ez a gomba a tokaji borok minőségének biztosításában fontos szerepet játszik. Neki köszönhetően alakul ki az aszú sajátos, friss kenyérre emlékeztető íze, illata, zamata, sötét aranyárga színe és a magas, 14 térfogatszázalék körüli alkoholtartalom.